

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL II

„Gazeta” ieșe în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
7 fl., pe trei luni 3 fl.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atâtă abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 161.

Brașov, Sâmbătă 23 Iulie (4 August)

1888.

Brașov, 22 Iulie st. v. 1888.

În timpul din urmă spiritele în Anglia ărăși sunt foarte agitate de *cestiunea irlandeză*.

Tote încercările de a rezolva în mod mulțamitoră această ces- tiune au rămas până acum fără rezultat. Stăruințele amicilor Ir- landei, a lordului Gladstone și a partidei sale, precum și luptele energice ale ligei naționale irlan- dese n'au fost în stare a delătura relele înrădăcinate de secul.

Englesii supremațiști nu pot să se hotărască a se împăca odată cu Irlandezii pe baza neștirbitei egale îndreptățiri.

Ei au întreprins acum o cam- panie nouă în contra ligei națio- nale irlandeze, dându-le privilegii la acesta afacerea dintre conducăto- rului ligei Parnell și diarul engles „Times”.

Sunt vre-o doi ani de când „Times” a publicat nisce „des- coperiri”, prin cari a voit să do- vedescă, că Parnell și alți membri de frunte ai ligei irlandeze au luat parte la conjurațiunile fiene și mai ales la omorul din Dublin. „Times” a întemeiat acuzările sale cu deosebire pe un facsimile al unei scrisori, ce se află în pose- siunea sa și despre care pretinde, că a scris-o însuși Parnell.

Parnell a declarat că acesta scrisore este un falsificat și el cu soții săi au protestat în con- tra învinuirilor diarului cetății, susținându că sunt mincinoase. Totodată a declarat, că nu pot intența procesul de vătămare de onore diarului „Times”, deoarece nu sunt în stare să porțe chel- tuielile unui asemenea proces.

În urma acesta foile contrare Irlandezilor scriau, că conducăto- rii irlandezi voiesc numai să împiedece eșirea la ivelă a ade- vărului, și pretindeau împreună cu „Times”, că scrisoarea memorată este în adevăr scrisă de Parnell. S'a mai pretins încă că cernela cu care a fost scrisă, este totu aceea, ce a folosit-o Parnell și la alte scrisori din acel timp a căror originalitate a recunoscut-o, ér Parnell însuși admisesse, că în acel facsimile s'a imitat de mi- nune scrisoarea mânei sale.

Continuetele suspiciunări și în- vinuirii de felul acesta au îndemnat în fine pe clubul par- lamentar iric în intența procesul diarului „Times.” Ca acuzator a figurat O'Donnel, soțul de luptă al lui Parnell, care de asemenea fusese ofensat prin „descoperirile” amintite.

Procesul s'a terminat cu a- chitarea diarului „Times”.

În urma acestui verdict dia- rele din Londra au cerut ca să se facă o nouă cercetare mai ales cu privire la scrisorile, pe cari ju- riul le-a recunoscut ca originale.

Parnell a declarat din nou în parlament că sunt false aceste scrisori, cerându delat guvernă ca să cerceteze faptul printr'un comitet ales din sinul camerei.

Guvernul i-a răspuns să se a- drezeze la tribunalul țării, ceea ce însă au refuzat Parnelliștii, ce- rându o anchetă parlamentară.

În cele din urmă guvernul en- gles cedându presiunii opiniunii publice englese a aflat un espe- dient extraordinar. Deoarece nu avea dreptul de a decide că să fiă trași în cercetare membri de ai parlamentului, guvernul a în- sârcinat pe secretarul de stat pen- tru Irlanda să prezenteze în ca- meră un proiect cu scop de a se numi o comisiune, care să e- samineze acușățiunile diarului „Ti- mes” contra unor membri ai par- lamentului și a altor persoane.

Fiind întreat Parnell de că- tră secretarul de stat decă se învoiesc cu acesta a protestat cerându mai întâiu esplicări des- pre compunerea comisiei de jude- cătorii. „Eu și soțul meu”, dise el, „nu voim să ne mulțumim ca nisce oi cu sentința unui juriu de măcelari”. Diarul „Times” de altă parte declară că primesc proiectul.

Acum proiectul secretarului de stat pentru Irlanda se debate în camera comunelor. Propune- rea lui Parnell ca să se constitue o anchetă parlamentară a fost respinsă și proiectul după a treia cetire a fost primit ca basă a desbaterei pe paragrafi. Deja pri- mul paragraf a dat naștere unei discușii înfocate și turbu- lente, la care au luat parte mai toți Parnelliștii, fiind sprijiniți de partizanii lui Gladstone. Un con- flict aspru s'a iscat cu acesta ocașiune între Parnell și Cham- berlain, înputându-se acestui din urmă, că ca ministru a trădat legea irlandeză secretele cabinetu- lui, ca să-și asigure sprijinul ei.

Și pe când urmază aceste pa- sionate discușii între Irlandezi și supremațiștii englesi, în Irlanda nemulțamirea populațiunii crește în mod înspăimântător și se ma- nifestă prin acte de violență, semne ale deserațiunii primej- diose ce domnesce în sinul po- porului irlandez.

Serma telegrafică semnalază alte două omoruri agrare în Ir- landa, cari s'au întâmplat di- lele aceste în partea vestică a in- sulei. Una din victime a fost arăndașul Forham, care, reintor- cându-se dela Tralee, fu impușcat de doi bărbați deghisați. Forham luase în arăndă nu de mult o moșă al cărei arăndaș vechiu fusese dimis. — Un alt lucră- tor, ocupat în mijlocul câm- pului, care lucrase mai înainte la un arăndaș urgisit de popor, a fost impușcat Sâmbătă aprăpe de Kanturk de un om de aseme- nea deghisat. Glonțul l'a rănit așa de tare încât muri după câ- teva ore. Ucigașii ambelor vic- time au scăpat.

Aceste crime dau de sigur destulă apă pe mōra opoșitiunii, care le citază și exploatează pen- tru a demonstra ineficacitatea sis- temului de guvernare din Irlanda.

Un lucru însă este sigur, că adecă *cestiunea irlandeză* este o rană înveninată pe trupul An- gliei, care îi detrage mult din veđa ei ca putere mare.

Tot în sensul acesta s'a vē- dut îndemnată a accentua și lor- dul Rosebery, care în vorbirea sa de Sâmbătă în Bolton semnală necesitatea solușii *cestiunii* ir- landeze cu deosebire din acel motiv, că pe cât timp Anglia va fi învrăjbită cu Irlanda și nu se va rezolva *cestiunea* irlandeză, votul Angliei n'are nici o valōre în consiliul puterilor europene. Inimicii Angliei cred de sigur, adause el, că situațiunea acesta va dura încă mult timp la noi și că Irlanda va fi totdeauna un factor nemulțumit în politica englesă și va rămâne totdeo- dată și o amenințare permanentă a ei.

Trist ar fi decă aserțiunea lordului Rosebery relativă la do- rința inimicilor Angliei s'ar ade- veri și numai într'o parte cât de neînsemnată. Esperințele triste făcute de Anglia aprăpe pe tōte continentele, unde și-a imprimat sigilul ei de stăpânitoare, trebe neapărat s'o fi adus la convin- gerea, că numai egala îndreptă- țire pōte face pe un popor mare, tare și respectat. Ar fi timpul odată să nu mai continue fața cu poporul irlandez și așa destul de nefavorizat de pozițiunea lui naturală un sistem de guver- nare opresivă, ci se aplice din rē- puteri principiul profesat de părintele economiei politice, lă- sându liberă dezvoltarea politică, socială și economică tuturor a- celora, cari devenind conșcii de chiemarea lor, o ceră cu stăru- ință și întrebunțază tōte mijlocele ertate și neiertate numai să pōtă dobândi libertatea mult dorită.

Problema Angliei să fiă și ađi ca și înainte c'un secul una și aceeași, însă mijlocele de mănți- nere a ei pe nivelul de stăpă- nitōre economică a lumii, să nu fiă forța și arbitriul, ci bunăvo- ința, dreptatea și echitatea și a- tunc de sigur că puterea și in- fluința ei vor rămâne nealterate!

Ungurii și Slovaci.

Amă reproduș în numărul de ieri partea primă a articolului lui „Pesti Naplo” privitoare la po- litica de naționalitate în genere. Astăđi reproducem partea a doua ce se referă în special la Slovaci. Eță ce dice fōia șovinistă ma- ghiară în privința acestora:

Mare parte a poporului slovac n'are până astăđi n'a ajuns încă la o astfel de cultură, încât să aibă conșciința na- țională; aceia însă dintre ei, cari își pri- mesc cultura în anumite institute slo- vace, trecă cu toții în seria panslavisti- lor, între cari se află astăđi nu numai preoții, advocații și învățătorii, ci și me- seriașii și agricultorii. Veđi-bine, în fruntea agitațiunii stă o bună parte a preoțimeii luterane, și acei „mar patrioți,”

care conduc biserica, nu au destul cu- ragiu ca să pună la regulă pe proto- popii, cari comit astfel de abuzuri cu autonomia lor. Senioratul din Nyitra, ale căruia sentimente le-am putut cun- oșce și numai din incidental înmor- mentărei lui Hurban, pōte liniștită să-și facă memdrela și mai departe, pentru- că adunarea generală se înspăimintă de re- gulamentele în adevăr rigurose, deoarece își teme autonomia.

Și guvernul statului privește în li- niște, cum agitatorii își publică în bise- rică proclamațiile lor; ba încă suferă liniștit, ca și în școle să domnesc în multe locuri acel spirit, a căruia do- rință cea mai ferbinte este — precum a đis-o acesta un preot în înmormen- tarea lui Hurban — mântuirea ce va veni dela Țarul cel alb...

Înzadară facă gură semi-oficialii cu înaintarea noastră culturală, înzadară se însufleșc ei mai virtos de succesele instrucțiunii noastre populare: pōtesc să mērgă la țera, pōtesc să vină în școlele din țera de sus și vor vedé, că rău au făcut, când au lăsat să se înmulțescă inteligența slovacă prin școlile lor. Se află cu mille aseme- nea școli, unde dintre copiii obligați la școlă nici jumătate nu cerceteză școlă și nici vizitatorii școlii nu învață nimic, ba adeseori nici în limba lor maternă nu știu ceti, nu știu scrie și e o adevē- rată raritate, decă putem afla copii, cari să știe unguresce. Ba și colo sus la cărmuire știu, că există astfel de stări desperate, dēr nu pot ajuta nimic, pen- tru- că banii trebuiesc pentru palatul parlamentului, ba încă și pentru Porțele de fier, și nu ajung pentru școl de stat.

Și și decă ar fi destul de pericli- tat patriotismul poporului confesional prin biserica și școlă cea rea, încă nu se mulțumesc cu atâta, ci dau drum liber agitațiunii de naționalitate, și au- toritățile noastre administrative lasă ne- conturbați și pe apostolii călători, cari modernisându pe Cato, dau acest sfat ascultătorilor săi: „Hungariam esse de- lendam.”

Dintre acei bărbați de stat de ai noștri, cari voiesc să pună la cale in- teresele maghiare în țera de sus, abia câțiva se află, cari să cunoscă din espe- riență stările din țera de sus și și a- cești câțiva sunt opoșionali, pentru că grațioșii domni dela putere credându împreună cu Nēmțulu, că „ceea ce Io- nel n'a învățat, nici Ioan nu va în- vēța” — nici nu-și mai bată capul să învețe ceva. Din raporturile oficiale se pot afla multe lucruri, personale inte- resante, dēr nu se pot scōte nisce ra- pōrte obiective în adevăr vrednice de credmēt.

Politica noastră față cu Slovaci e un șir ne'nterupt de greșeli și ne- băgare de sēmă. Cu tōte că decă cu Slovaci nu ne vom pute feri, vom trebui să abđicem de speranța, că și noi ne vom constitui odată în stat unitar. Cu aceeași ostentă cu care amă pōt face din poporul slovac de rēndă popor cult, l'amă și maghiarisa. O po- litică conșciă de ținta sa hotărâtă și energică ar fi aici neapărat necesară, căci pe lângă o astfel de politică amă pute fi liniștit.

SCRIRILE DILEI.

După cum s'a amintit, deja dillele trecute a fost pus în disponibilitate comandantul general al corpului al 3-a de armată din Graz F. Z. M. De Kuhn și înlocuit prin comandantul general al corpului 12 de armată din Transilvania F. Z. M. baronul de Schönfeld. În 1 August st. n. s'a făcut în Sibiu multe festivități în vavărea comandantului de corp de la care s'a luat adio magistratul orașului în frunte cu primarul W. de Hochmeister; după ameli și-a luat adio tot corpul oficerilor, din care cauză au sosit în Sibiu deputații dela toate garnisonele corpului 12. S'era s'a ținut ună banchetă festivă al oficerilor în „Hermanns-garten“. La reîntorcere comandantul a fost petrecut de tot corpul oficeresc până la locuința sa. Dealungul stradei Cisnădiei până în piața mare au fost înșirați la 1200 de purtători de torțe. Cu această ocaziune a despărțirii sale de comandă corpului Escelența Sa de Schönfeld a dat ună frumos ordin de di, prin care își ia adio dela întreg corpul și dela toți locuitorii țării în mod foarte cordial și măgulitor.

Asemenea se anunță din Brünn (Moravia), că comandantul de corp *br. de Sveteney*, care este strămutat în locul baronului de Schönfeld la Sibiu, a primit ovațiunile corpului oficeresc de acolo cu ocaziunea plecării sale la noul post în Ardeal.

Din Bănatul n' se scrie, cu data 30 Iulie: „Reverendissimul Domn Ștefan Moldovanu, Prelat domestic al Sântiei Sale Pontificalei romană și preposit în capitolul diecesei gr. cat. a Lugosului, născut în anul 1813 și chirotonit ca preot în Blășiu la anul 1838 prin fericitul Episcop Ioan Lemény în primele zile ale luni August a. c. împlinește anul al 50-lea al chirotoniei sale de preot. Nu știu pozitiv ce pregătiri se vor face pentru binevențarea acestui demn bărbat cu ocaziunea serbării jubileului de 50 de ani ai preoției sale, precum nici aceea nu o știu, decât iubirile, copleșit de anii bătrânețelor ce-l apasă, doarece a-și serba iubileul său în mod solemn, ori d'ora voiesce a încunija o atare serbare solemnă și a se îndestul în sufletul său cu o simplă der plăcută reminiscență asupra vrednicului său trecut. Ori cum va fi însă, acea serbare este un moment de bucurie și dulce suvenir pentru bătrânul jubilan, precum și pentru întreg clerul diecesei Lugosiane.

Frumos i stă bărbatului consciu de chiamarea sa, der și mai bine și mai

frumos i stă același, care este norocit a privi cu mândria la jungul său al vieții sale de 50 de ani petrecut în activitate și încercată de merit pentru mama națiune și biserică din sinul căroră a esit. Și apoi o astfel de persoană prea vrednică și binemerită pentru națiunea română în genere și biserică unită din părțile Bănatului în specie este fără îndoială și veteranul jubilan Ștefan Moldovanu.

Nu este scopul meu și nici nu mă simt competent a înșira aci meritele acestui veteran Părinte, tot ce voiesc este, ca prealudatului bărbat, cu ocaziunea jubileului său, să-i doresc dela atotputernicul și bunul Dumnezeu încă mulți ani fericiți și sănătate deplină dîcându-i cu reverință din profundul inimii ună: bucură-te cu bucurie nespuse de mare în ziua jubileului Tău, Tu bravule jubilan, Nestorul preoților din eparhia Lugosului!

Adresăm și din parte-ne venerabilului și mult meritatului prelat cele mai sincere felicitări cu ocaziunea jubileului său!

„Națiunea“ scrie: „Îndată după predarea scrisorilor sale de acreditare, d. T. Văcărescu, ministrul României la Viena, va începe tratativele pentru reluarea negocierilor cu Austria în privința încheierii convenției comerciale.“

În cauza atentatului cu dinamită din Beregsău, despre care s'a făcut amintire și în colonele fôiei noastre, „Luminătorul“ din Timișoara primesc două corespondențe. În una din ele se dice între altele: În 22 l. c. la 3 $\frac{1}{3}$ ore în dor de di nesce făcători de rele aprinsă o patrone de dinamită pe ferestra localului învățătorului E. Andreescu. Ferestrele se sfărâmară în mii de bucățele, mobilele asvărte și rupte în dec de bucăți și bolnava soția a învățătorului fu rănită. Se dice, că acest atentat s'a comis din răsunare pentru că Andreescu ar fi șoptit gendarmilor că scie cine ar fi ucigașii din Checia și hoții calilor lui Iancovic din Timișoara. Detunătura s'a audită și în comuna vecină. În altă corespondență se dice că învățătorul din vorbă ar fi un mare cămătar și că ar șicana pe locuitorii cu execuțiunile ce le pornește în contra lor etc.

O vizită la fortificații.

Multe s'au disc, multe s'au scris și multe s'au strigat și pentru și contra fortificațiilor ce se fac în jurul Bucureștilor. Era der o legitimă dorință a vedea de aproape, a examina aceste lucrări ca ast-fel să putem cu mai multă înlesnire și pricepere, decât nu cu competență, a vorbi și noi la rindul nostru

în această chestiune. Așa la 15 Iulie isgoniți și de căldura caniculară a capitalei și avându dorința de a respira un aer mai curat, pornim spre Afumați, unde un prieten al nostru ne putea procura ocaziunea a visita fortul. La 8 dimineața ne prezentăm d-lui comandant al fortului, care ne primesc cu amabilitate și bună-voință, permițându-ne nu numai a visita fortul, der a ne și însoți, dându-ne și explicațiunile de car aveam necesitate fără a eși din marginele discrețiunii impuse unei atare lucrări.

Pe santierul lucrării, care este foarte dezvoltată și unde sunt ocupați 400 lucrători în mare parte ilalien și bulgar, găsim pe d. inginer Bunescu, o veche cunoscință a noastră, care ne primesc cu cordialitate punându-se la dispoziția noastră. Fortul Afumați este un tip mixt, datorit în ceea ce privește traseul și concepțiunea lui, d. major Culcer, unul din cei mai excelenți oficeri de geniu ce posedă armata noastră. Este locul să spunem, că forturile ce se construiesc în jurul capitalei, în număr de 18, sunt de trei genuri seu tipuri, tipul mare Nr. 1, cum este Chitila, tipul Nr. 2 ca Otopeni Cățelu, Jilava, Mogoșoia și tipul Nr. 3, ca Tunari Ștefănesci, Pantelimon, Cernica etc. Afumații este un tip mixt ținându locul între tipul Nr. 2 și 3. El se compune din o parte avansată, care se chiamă curtină, din care esind ne găsim în curtea fortului ce se află la o adăncime de 3,50 sub solul natural; înainte pe axa centrală a acestei curți se află masivul fortului; o galeria centrală ce conduce la o cupolă unde se vor așeza tunuri de 15; înainte galeria duce la o caponieră, un fel de redută, unde se vor așeza mitralieuse, în dreapta și stânga galeriei și plecându din curtea fortului sunt magazinele de munițiuni și pulbere, er pe două scări laterale ne urcam în etagiul II unde sunt locuințele și 2 mari cupole de tunuri 15. Tot după această galeria pleacă alte două galerii lungi, carl conduc la semi-caponierele ce sunt în dreapta și stânga fortului și la extremitățile despre nord; aceste două galerii au fii-care în dreapta și stânga câte una cupola de mortiere și obusiere.

Ast-fel întregul fort posedă 9 cupole. Lucrările sunt destul de înaintate, considerându că acest fort e început de anul trecut. Am observat că lucrul este condus cu mare ordine și executat în condițiuni escelente.

Am simțit o adevărată mulțămire în amorul nostru propriu național vedându, că aceste lucrări sunt conduse și executate de Români și cu atăta pricepere și ordine.

Tot în fort se fabrică și cărămida necesară construcțiunii, care fabricațiune se conduce în toate forturile de d. ingi-

neri Pluvier—cărămida are dimensiunile belgiane, adică cărămidă mică.

După un dejun delicios, ce d. Bunescu ni-a oferit cu o gentileță pentru care îi aducem toate mulțămirile noastre, plecăm spre Pantelimon, un fort tipul Nr. 3, care este comandat de d. loc. Doiculescu, un oficer foarte inteligent și capabil. Acest fort împreună cu Cernica și Cățelul este dat în construcțiune tot d-lui Bunescu, er din partea d-sale este însărcinat cu conducerea lucrării în fortul Pantelimon d. inginer Bildirescu.

Aci lucrările sunt concepute anul acesta și ni se par destul de înaintate: 2 cupole sunt deja sfârșite din zidăria și alte două în construcțiune.

Situațiunea fortului este foarte frumoasă fiind aproape încunjiurat de pădure; deși căldura e mare, am simțit o adevărată plăcere vizitându, vedându cum totul este aranjat spre a îndulci pe cât se pôte viața lucrătorilor, locuințe igienice, cantine îndestulătoare pentru ca lucrătorul să nu fie exploatat și, vorbindu cu câțiva lucrători italieni, am constatat prin noi înșine cum că sunt mulțămii.

Aci, la Pantelimon, linia incompetătoare a capitalei se întrerupe spre a merge în gara Pantelimon a liniei Bucuresci-Călărași.

D. comandant al fortului Cernica d. căpitan Teodor, ce se află în fortul Pantelimon, ne propune a-l însoți până în fortul d-sale la Cernica, propozițiune ce primim cu plăcere, și am avut ocaziunea a me felicita de această invitațiune putendu încă odată a admira tactul, inteligința și capacitatea oficerilor și inginerilor noștri.

Traiectul dela Pantelimon la Cernica în dresină este din cele mai agreabile, și regretăm că este numai de 4 kilometri.

Fortul Cernica este tot tip. Nr. 3 și început tot anul acesta, așa că abia acum se construia casarma provisorie pentru soldații ce țin garnisona în fort și care este construită după proiectul d-lui căpitan Teodor, în condițiuni escelente.

Orele erau 5 și căldura nu scăduse astfel, că am primit ca o adevărată providență propozițiunea unei băi reci la Colentina, propozițiune ce am și executat împreună cu d. căpitan.

Fortul Cernica și Cățelul sunt separate prin riul Cernica, preste care se execută un pod de piatră pentru cale ferată cu tablierul în fer și pentru șosea cu tablierul în lemn. Acest pod nefiind terminat, fortul Cățelu nu s'a putut începe în anul acesta.

De sigur, nu avem pretențiunea de a ne fi format convicțiunea asupra eficacității seu a oportunității fortifica-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Un episod din 1848.

Am cugetat de multe ori, că, decât s'ar m'a purtat pe mine, un fiu de țeran s'era, pe nisce căi deosebite și m'a făcut să esperiez multe accidente însemnate: apoi pôte este acesta ereditar, căci și fiul meu repausat s'a aflat în asemeni situațiuni deosebite.

În copilăria mea am fost isteț, căci audeam că așa vorbesc de mine călugării dela mănăstirea Putna, unde mă luase egumenul de acolo la vârsta mea de 5 ani, ca să mă învețe carte. Aveam talentul la cântare și cu șapte ani am cântat în biserică mănăstirii Putna un „Acion“ pe psaltichie atât de bine, că boerul Roznovan cel bătrân, care venise la Putna să se închine la mormentul lui Ștefan Vodă, auzind cântarea mea, a unui băiat, imi dete șese galbeni.

Ciprian asemenea era isteț și avea talent musical, cântându și din gură foarte bine. În cor avea tonul

„secondu.“ Și el era, cum eram eu de tiner, vesel și glumeț încât în societăți toți stăteau în gura lui.

Pătit am apoi multe bune și rele, până și închis am fost, odată 6 septemăni la L. er altădată 24 de ore în Cernăuți cu neutaverul nostru A. H... care a murit la Neapolea. Ambele dăți sub titlu de delice politice. Așa și bietul Ciprian, sub pretest că ca președinte al societății „Arborosa“ ar fi stat în legătură secretă cu iubilanții centinari ai decapitatului Domn Ghica din Iași. Esind el apoi din temniță, a adus cu sine germenul morții.

Der se vin la episod.

La anul 48 eram în anul al doilea de teologie și câteva scrieri în versuri și prosă, între care și cântecul lui Ianou:

„Audiți acolo, un buciun răsună, Șboră, trece codri, dealuri și câmpii, Er colo pe Mureș un voinic ce-adună Cete de voinic, ai Transilvanii fii“ etc. imi câștigă atențiunea Grachilor noștri Hurmuzachi și ei mă luară la sine și

imi dete secretariatul gazetei lor atunci înființate „Bucovina.“ Observ că pe atunci românesce mai că nu scria nimeni la noi.

Veniră la Cernăuți tinerii moldoveni, elita inteligenței june de acolo, ca fugari seu surguniți de despotul Mihail Sturza. — Toți acești tineri, dintre car, afară de Cogălniceanu, Alexandri și G. Sion, nu știu car vor mai fi aflându-se în viață, făcără prima vizită în casa Hurmuzacheștilor și numai decăt fuseră invitați a primi ospitalitatea lor, parte în casele lor din Cernăuți, parte în cele dela moșia Cernăuca.

Se înțelege, că cei cu avere, ca frații Alexandri și Casimiresci, Costache Negri, Ralet, principele Moruzi, Cogălniceanu și încă vre-o câțiva, declinară mulțumindu pentru binevoitorea învitate, der alții mai s'era, între car și un oficer, o acceptară.

Așa făcu eu, băiat de 23 ani, cunoscință destul de intimă cu toți bieții emigranți. Marele bărbat Costache Negri cu nobilul seu caracter mă lua cu sine la toate plimbările sale. O, ce

vorbe audeam din gura lui! În anul 1872 imi mai scris încă o epistolă — ultima în viața sa — dela moșia sa Tergul Oca lângă Adjud.

Intr'o seră cam târziu vine la mine și'l cunoscu că-i agitat de ceva. „Domnule,“ imi dise el, abia trecut preste pragul cabinetului meu, — era în Iunie 1848 — „acum e acum! Ești de aici, din Bucovina, dta poți der să faci un mare serviciu unei cauze așiderea mari.“ — Se uită apoi lung la mine ca și când i s'ar fi oprit respirațiul, er sufletul său parcă imprima pe față o mare erecțiune internă; după o pauză dânduși lungile și unduloșele plete înapoi pe umeri și părăndu a se învoiașă continuă: „Și dta, speru, că vei face acel serviciu, una că ești Român și alta că ești cleric, și e vorba de scăparea unui bărbat de tagma d-tale.“

Auzind aceste cuvinte, se înțelege că mă apucă și curiositatea și nelinșea. „Der mai întâi de toate“ — continuă Negri — „spune-mi, nu scii dta în ce parte a hotarelor Bucovinei despre Moldova e cerdacul cu Nr. 75? —

banii capitalei în urma unei vizite, der-
cele constatate de noi asupra onestității,
inteligenței și eselenței conducerii lu-
crărilor și a eselențelor condițiilor
în care se construiesc forturile, ne-a fă-
cut să scrie aceste rânduri aducându
complimentele noastre d-lui generală Be-
rendei pentru inteligența cu care ține
direcțiunea generală a lucrărilor, pre-
cum și d-loră maioră Culceră și Bo-
teanu.

Terminăm, mulțumind d-loră co-
mandanți alți forturilor de mai sus și
d-lui Bunescu, întreprinzătorul, pentru
amabilitatea și urbanitatea cu care ne-a
primit.

X. Y. Z.
„Românul“.

Literatură.

„Revista nouă“ apare în București
odată pe lună și costă pe 3 luni 6 lei,
pe un an 20 lei. Director: B. P.
Hașdeu. Redactori: Barbu Ștef. dela
Vrancea, Al. Vlahuță, D. D. Racovița și
Victor Bilciurescu. — Nr. 8 dela 15
Iulie cuprinde: Amintiri din pribegia
după 1848, de Ioan Ghica; În fână
(poesie), de V. Bilciurescu; Veniamin
Costachi (biografie cu un portret), de
T. D. Speranță; Puica Radului (poe-
sie), de Gheorghe din Moldova; Din isto-
ria fanarioților, de Ionescu Gion; Ti-
ganul oălare (anecdota populară), de
T. D. Speranță; Bragiul (reproducere
după un tablou din colecția d-lui Cal-
enderu), de Grigorescu. Numărul acesta
are portretul lui Veniamin Costachi.

Foia biserică și școlăstică, apare
în Brașu de 2 ori pe lună și costă 6 fl.
pe an. Redactor: Dr. I. Rață și Al. U-
lacanu. — Nr. 21 dela 1 August cuprinde:
Tatăl nostru (meditație), de
Dr. Victor Szmigelski; Viața și învăța-
tura lui Isus Christos; Raport despre
adunarea preoțescă din Siria; Sânta unire
și dezvoltarea noastră națională; Acte re-
feritoare la resignarea episcopului Grego-
riu Maior; Recensiune asupra unui opți-
al d-lui V. Szmigelski, de Dr. Isidor
Marcu, profesor de teologie; Varietăți.
In partea școlăstică: Lecțiuni practice
din limba română, de M. Pop; Ce se
propunem în I clasă a școlii populare,
de P. Ungureanu; Raport despre con-
stituirea Reuniunii învățătorilor români
din ținutul Lugosului, de Petru Popescu;
Diarul economului; Lucrările în această
lună; Ingrijirea pădurilor; Cultivarea
trandafirilor; Curs de grădinarie; Date
statistice.

Din comitatul Solnoc-Dobea, Iulie 1888.
Balul din Betlen. Acest bal, con-
form anunțului publicat prin diarele
noastre, s'a ținut la 22 Iulie st. n. în
sala otelului celui mare din Betlen.
Atât în privința morală, cât și mate-
rială, între împrejurările vitrege de as-
tăzi, balul a reeșit minunat. Te
ampli de speranță când vezi atâtea
tineri voinici absoluți de teologie, jură,
medicină etc. convenind frătesc în-
tr-un loc și-ți vine a crede cu drept
cuvânt, că avem motiv de a aștepta
un viitor mai ferice.

Nu, răspunsei eu, der poți că aflu încă
adri de nu, mâine dimineță. — „Fii
bună caută să aflu,“ îmi duse el, „și a-
poi îți voi mai spune cele ce avem să
facem. De aflu adri, eu te aștept până
a unspre-zece.“

A doua zi dimineță aflai la comanda
militară, unde se află acel cerdac, pre-
cum mi se spunea, populat cu militari
vigilatori de graniță, alergai apoi la C.
Negri, carele ședea cu surorile sale, două
clugărițe, în otelul de Paris și i
spusei locul acelui cerdac. „Bine!“
duse Negri, „și dta cunosc acel loc
și scii pe unde-i de mers la el?“ —
„Da, sciu,“ răspunsei eu.

„O, der te rog, caută cât mai in-
grabă trei trăsuri acoperite și dă-le or-
dini să aștepte afară de oraș pe dru-
mul ce duce la cerdac, der și dta te
gata, de poți, nu în reverendă, ci în
alte haine și să mergi cu noi, O, de-
sar putea să plecăm cât mai curând
ca să fim pe seră la acel cerdac.“

Aceste vorbe erau rostite cu o dis-
creție vădită și nu-mi puteam închi-
pui ce am să esperieză se să pătesc.

Intr-unu cadru mă încercam să
număr părechile, der mi se perdea ve-
derea ochilor, fermecați de mândria
costumului național; susțin însă totuși
că vor fi fost v'r'o 40 de părechii.
Uitatu-m'am și după aceea, ca să nu-
măr costumele naționale, der am pă-
țit'o ca cela din poveste, din rita cu
florile; toate i-ar fi plăcut și le-ari fi
luat, der la urmă totuși numai cu pu-
ține a rămas. Frumosele noastre dōmne
și domnișore voră binevoi însă a ierta,
dēcă pōte nu le voi aminti pe tōte,
cāci n'am fost norocos a le pute
cunōsce pe tōte. Mē mărginesc a aminti
numai, cā frumosele noastre costum
național l'au purtat cu fală cam urmā-
torele p. t. dōmne: Marița Dragoșu,
Maria Boteanu, Iuliana Mureșianu, Maria
Popu, Susana Todoran, Domnica Iuga;
dintre d-sore: Aurelia Rusu (Taga), Do-
mița Huza (Ceaba), Ludovica Rusu (Cin-
celic), Maria Silvia Dănilă, împodobită
cu treicoloru (Budatecu); Rafila Rusu
(Iuda), Lucreția Sigarteu (Sintereag),
Marița Pascu (Simotelnic), Maria Secui
(Arpașeu), Ana Tergovețu (Măgheruş),
Szeikei Anania, Maria Cupșia (Odorheiu),
Cristina Ambrășiu (Betlen). Nu mē
pot despărți de costumul nostru stră-
bun fără de-a spune, că publicul ar fi
doritu să-l vedă încă și mai bine re-
presentat.

Ce privește câștigul material, au
incurs suprasolviri dela p. t. d-nii: Iu-
liu Dragoșu preot 2 fl., Quintiliu Bre-
harianu, comptabil, 80 cr. Vasile Can-
dreanu a trimes 2 fl., Marton Feld-
man comptabil, 80 cr.

Peste tot venitulu brutto a fost
116 fl. v. a. din cari — după cum m'a
spus d-lui Grecu, cassariulu — subtra-
gându-se spesele de 66 fl., a rămas veni-
tul curat de 50 fl. v. a. pe sēma scō-
lei g. c. di Betlen, spre care scopu s'a
arangeat balulu.

Primescă toți p. t. domni, dōmne și
d-sore, cari au participat și contribuit
la ajungerea scopului moral și material
al balului, și deschilint d-nii supra-
solventi, din partea comitetului aranga-
tor și alți Betlenilor în genere cele
mai fierbinte mulțamiri pentru binevoi-
torulu sprijin și frătesca căldură cu
care au îmbrășiat acum de mai mult
ani întreprinderea loră socială și cul-
turală.

Nu pot să nu amintesc aci cu
mare plăcere și numele stimatulu d-ni
primu-pretore din Betlen, Flōth Fr.
Adolf, care a binevoitu a conlucra ca
să se potă căpeta sala de petrecere cu
un preț moderat. I se aduce pentru
acesta călduroasă mulțamiră.

Din încrederea comitetulu aran-
giatoru.

Dela camera de comerțiu.

Liferațiune pentru depoul c. r. de re-
cvisite de trenu în Klosterneuburg. Cameră
de comerțiu și industria din Brașov i-a
sosită escrierea de oferte pentru procur-
area de proviziuni necesare la depoul
c. r. de recvisite de trenu în Kloster-
neuburg pentru anul 1889, și adică:
de părți constitutive de trăsuri, hamuri,
șeseli. diferite soiuri de lucruri de me-
tal și unelte. Pertractarea se va ținea
în 3 Septembrie a. c. n.

Der sciindu pe Negri omu atatu de es-
celant, perdui totă grija și până la ore-
le 11 îmbrăcat în hainele mele țără-
neci, es le foloseam la escorsiuni prin
țără, așteptam cu 3 trăsuri brașoveneci
(că atunci nu esistau în Cernăuți bir-
jar) dincolo de grădina publică, și tri-
misesem deja unu servitor să vestescă
pe Negri de pregătirile mele. Nu mult
după aceea ilu vedui cu mai mult ve-
nind grabnic. Toți mē salută se urcă
în trăsuri și observându-mē Negri îm-
brăcat cu unu flăcău, cu unu zîmbet
mē pofti în trăsura, în care se sui el
cu alți trei (Mălinescu Petrahe Casi-
mir și fratele mai micu a lui Alexandri),
er ceilalți opt se suiră în celelalte 2
trăsuri.

„Cu Dumneșeu“ strigă Negri și că-
rășii porniră. Pe drum era mai mult
tăcere decatu vorbire și eu vedeam
bine pe fața tuturor ingrijire și agita-
țiune internă. Numai pe mine mē în-
trebară de va fi pe lângă acel cerdac
pădure ca să putem trece — pe un
moment — granița neveduți de nimeni.
Eu le spusei că de mult n'am fost pe

Publicațiunea se pōte vedea de cei
interesați în biroul Camerei comerciale
și industriale din Brașov.

Importul și exportul României.

Am arătat în altu număr alu fōiei
noștre, că importul României în anul
1886 a fost de 296,497.362 lei, er ex-
portul de 255,548.263 lei.

Din totalul importului României
Austro-Ungaria represintă 31.54 la sută,
Germania 25.75, Anglia 24.09, Belgia
4.89, Franța 4.88, Rusia 3.25 etc.

La exportu Anglia vine în primulu
locu cu 45.63 la sută; apoi vine Austro-
Ungaria cu 13.57. Franca cu 11.40, Ita-
lia cu 6.52, Belgia cu 5.96, Rusia cu 5.05,
Turcia cu 4.51, Olanda cu 2.16, Bulga-
ria cu 2.10 etc. Caracteristicu este, că
Germania, care dă aprōpe 25 la sută
din totalul importului român, nu re-
presintă de cătu unulu la sută din întregu
exportu.

Importul și exportul Rusiei.

După cum arată datele statistice ofi-
ciōse ale Rusiei referitoare la comerțulu
europēan alu acesteia, exportul total
al Rusiei dela 1 Ianuarie până la 1 Iulie
a acestui anu represintă o sumă de
272,420.000 ruble față cu exportul de
191,091,000 ruble din aceeași periodă a
anului precedentu.

Afară de acestea Rusia a exportat
bani de aur și de argint, precum și
obiecte de aur și de argint în preț
de 30,432.000 ruble, față cu 4,731.000
ruble exportu din aceeași periodă a anu-
nului precedentu. Importul: 115,583.000
ruble față cu 123,985.000 ruble. Afară
de acestea importul în bani și obiecte
de aur și argint: 1,771.000 ruble față
cu 1,708.000 ruble. — Din acestea se
vede că comerțulu Rusiei cu țerile a-
pușene a fost în cele 5 luni ale anului
acestui mai favorabilu pentru Rusia cu
90 milioane de ruble, decatu în aceeași
periodă a anului trecut.

DIVERSE.

O neplăcută descoperire s'a făcut
dilele trecute în Peterhof. Kusmin, ste-
garul de odinoră din batalionulu de
vânători alu familiei imperiale, murise.
Familia sa scia sigur că elu l-a lăsat
o moștenire de 10,000 de ruble, însă nu
aflu banii nicăiri. Se descoperi totuși
mai târziu unu bilet, în care Kusmin
spunea, că banii lui sunt cusuți în uni-
forma sa cea nouă, der — tocmai în a-
cestă uniformă fu îngropat. E întrebare
acuma, decă autoritățile vor permite
moștenitorilor să desgrōpe mortulu, pen-
tru ca să-și ia banii, constatându-se tot-
deodată, decă mărturisirea decedatului
e adevărată.

Onorarele diarului „Times“. Diaru
englez „Times“ plătesc coresponden-
ților săi din străinătate nisce salare
fōrte mari. Dl. de Blowitz, correspon-
dentulu din Paris, primesc anual 80
de mii franci se 3200 livre sterlinge.
D-l. Lowe din Berlin 2000 livre st.,
totu etatu salaru primesc și correspon-
dentulu din Viena; corespondentulu din
Roma are locuință grătuită și l. st. 1000;
D-l. Gimpson din Petersburgu primesc
acești remunerațiune. Până și cores-
pondenții din capitalele mai mici, cari
nu telegrafiază într-unu anu mai mult
de zece se dōnespredece colone pri-
mesc salare de căte 1000 se 500 liv.
st. Cea mai mică remunerațiune este de
liv. st. 250. Suma totală plătită de „Ti-
mes“ corespondenților streini este de
30,000 adecă peste 300,000 fl. anualu.

Cursul pieței Brașov

din 30 Iulie st. n. 1888

Bancnote romănesc	Cump.	8.70	Vend.	8.74
Argint romănesc	„	8.68	„	8.70
Napoleon-d'or	„	9.88	„	9.92
Lire turcesc	„	11.20	„	11.24
Imperial	„	10.20	„	10.24
Galben	„	5.88	„	5.91
Seris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusesc	„	117.—	„	118.
Discontul	„	6 1/2—8%	pe anu.	

Cursul la bursa de Viena

din 2 Augustu st. n. 1888.

Renta de aur 4%	101.20
Renta de hartiă 5%	90.84
Imprumutul căilor ferate ungare	151.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	98.90
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	115.—
Bonuri rurale ungare	105.—
Bonuri cu clasa de sortare	104.80
Bonuri rurale Banat-Timisu	104.80
Bonuri cu cl. de sortare	104.80
Bonuri rurale transilvane	104.40
Marci 100 imp. germane	60.37
Londra 10 Livres sterlinge	123.25
Imprumutul cu premiulu unguresc	130.80
Renta de hartiă austriac	81.80
Renta de argint austriac	82.45
Renta de aur austriac	111.—
Leuri din 1860	139.—
Acțiunile băncii austro-ungare	867.—
Acțiunile băncii de credit ungar	407.—
Acțiunile băncii de credit anstr	313.10
Losurile pentru regularea Tisei și Se- ghedinului	124.90
Despăgubirea pentru dijma de vinu unguresc	100.50
Bonuri croat-slavone	104.—
Galbeni împărătesc	5.80
Napoleon-d'or	9.74

Bursa de București.

Cota oficială dela 21 Iulie st. v. 1888.

	Cump.	Vend.
Renta română 5%	—	—
Renta rom. amort. 5%	98 1/2	94.—
Renta convert. 6%	98.—	90 1/2
Impr. oraș. Buc. 10 fr.	37.—	42.—
Credit fonc. rural 7%	106 1/4	106 3/4
„ „ „ 5%	92 3/4	93 1/2
„ „ urban 7%	104 1/2	105.—
„ „ „ 6%	98 1/2	99 1/2
„ „ „ 5%	88.—	88 3/4
Banca naț. a Rom. 500 Lei.	945.—	960.—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	220.—	225.—

Editor și Redactor responsabil:
Dr. Aurel Mureșianu.

păstrăm atata taină.“ Faci numai din
capu căsu conțesu și nu mē superu.

Ajunserăm la Siretu, și aci mē în-
trebă Negri de mai este mult până la
cerdacul sciutu, ca se lăsău cai se
răsuflă. Răspunsei: mai este gal de ju-
mătate de oră; deci nu ne mai opărăm.

Ajunși la cerdac pe drumul lătu-
rașe, mē coborîu din trăsura și întrebai
polonesce pe soldatul de strajă de-i
acasă caporalulu se ulerentulu, adecă
mai marele postulu de strajă? Răspunse
da; apoi Negri mē pofti să-l întreb
pre acel mai mare, de ne lăsă se stea
aici căruțele, er noi să trecem dincolo
de graniță, de unde er nă întorcem
preste o oră, două.

Deocamdată se uita bietulu bēmacu
mult la mine („cordoniștii“ erai toți
Boemi!) și se mira că unu flăcău ro-
mân i vorbesce în limba polonă și a-
poi mē întrebă că cine suntem și căți?
Ii răspunsei că eu sunt studentu din
Cernăuți și am venit cu 11 domni mol-
doveni, cari stau de prezent în Cer-
năuți și ar avea să se întâlnească cu ci-
neva din rudeniile lor, dincolo de
graniță. (Va urma.)

„ALBINA“

Institutu de creditu și de economii
FILIALA BRAȘOVŪ.

Scrisuri fonciare de 5%⁰

ale

Institutului de creditu și de economii „ALBINA“
în Sibiu.

Aceste scrisuri fonciare notate la bursa din Budapesta aducă 5%⁰ interese și oferă siguranța cea mai mare, fiindu ele asigurate:

1. Prin ipotecă mai mare ca întreită, care adică întrece siguranța pupilară usitată.
2. Prin unu fondu specialu de garanția prescrisă prin lege de fl. 200,000 elocate în efecte publice sigure.
3. Prin totă cealaltă avere a institutului.

Cuponii de interese se plătesc fără de nici o subtrahere, la semestru, în 1 Ianuarie și 1 Iulie la cassa institutului în Sibiu, la subscrisa filială în Brașov și la „Banca comercială ungară“ în Budapesta. La cerere pe scrisurile fonciare se dau împrumuturi până la 90%⁰ a valorii lor de cursu pre lângă 5½%⁰ pe anu.

Scrisurile fonciare se rescumpără în valoarea lor nominală celū mult în 30 ani, prin tragere la sorți în totu anul. Ele se află de vândare în cursul zilei de fl. 98.50 la

Filiala din Brașov

a „ALBINEI“, institutu de creditu și de economii.

Oarele de birou suntū dela 8 a. m. până la 2 p. m.

Schimbare de localu.

Subsemnatul face cunoscutu onor. publicu din orașu și împrejurime, că s'a mutatū cu prăvălia sa de manufacture în

Strada Flosului No. 26.

Casa vėduvei Gross.

Cu înaltă stimă

Iosifū Schul.

111,3-1

Nru 6441 1888.
vic.-com.

PUBLICAȚIUNE.

Înaltul ministeriu reg. ung. pentru lucrările publice și comunicațiune, cu ordinul dtto 23 Iunie Nr. 19,794, a binevoitū a încuviința edificarea podului pe drumul strategicu „Șierpeni-Brantū“ peste fluviulū așa numitū „Bărsa“ cu suma de 7525 fl. 18 cr. v. a. ceia ce comisiunea administrativă în ședința sa din 14 Iuliu a. c. sub Nru 497 a și decis'o.

Pentru efeptuirea acestei edificări se determină licitațiune cu oferte închise pe ziua de 16 Augustū a. c. la 10 ore a. m. în cancelaria vice-comitelui comitatensū.

Doritorii de a licita suntū provocați de ași înainta ofertele lorū compuse conformū calculului de spese și a condițiunilorū specificate provēdute cu unū vadiu de 5%⁰ după suma susū menționată în ziua ficsată până la 10 ore a. m. cu atātū mai vėtosū, deorece ofertele întārđiate nu se vorū mai lua în considerare.

Atātū calcululū de spese cātū și condițiunile specificate se potū vedē în decursulū ȳrelorū oficiȳse la oficiulū de edile reg. ung. din locū.

Făgărașū, în 26 Iuliu 1888.

Daniel de Gramoiu,
vice-comite.

109,3-3

Avisū d-lorū abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei se binevoiască a scrie pe cuponulū mandatului postalū și numerii de pe fășia sub care au primitū diarulū nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, se binevoiască a scrie adresa lămuritū și se arate și posta ultimă.

„Administrațiunea Gaz. Trans.“

TIPOGRAFIA A. MUREȘIANU,

BRAȘOVŪ,

PIAȚA MARE Nr. 22,

înființată cu începerea anului acestuia, provēdută cu cele mai nouē mijloce tehnice și asortată cu cele mai moderne tipuri,

primesce și efeptuează totū felulū de lucrări tipografice, precum:

Opuri și broșure, statute, foi periodice, imprimare artistice în aurū, argintū și colori, tabele, etichete de totū felulū și esecutat elegantū.

Pentru comercianți: adrese pe scrisori, facture, liste cu prețuri curente, avisuri, recomandațiuni, cerculare ș. a.

Programe elegante, bilete de visită, bilete de logodnă și de nuntă, după dorință și în colore.

Disponēndū de mașini perfecționate și de isvȳre effine pentru procurarea hărtiei, stabilimentulū nostru tipograficū este în pozițiune a eseuta ori-ce comandă în modulū celū mai esactū și esteticū precum și cu prețurile cele mai moderate.

Comandele eventuale se primescū în biuroulū tipografiei, Brașovū, piața mare Nr. 22, etagiulū I, cătră stradă. Comandele din afară rugămū a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovū.